

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง“เพศสภาพกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ศึกษากรณี : โรงเรียนวัดดอนตูม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี “ ในครั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการ
ถ่ายทอดประสบการณ์และแนวคิดของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู โดยเคารพถึงความแตกต่างของ
ประสบการณ์ในแต่ละบุคคล ซึ่งผู้ศึกษาต้องการที่จะเปิดพื้นที่ของนักเรียน พ่อแม่ และครู เพื่อ
แสดงให้เห็นถึงระบบคิดที่ใช้ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนในสังคมปัจจุบัน ที่ทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง
และครูได้ถูกจัดให้เป็นหุ้นเชิดและถูกกำกับไว้ด้วยระบบปิตาธิปไตยอย่างแนบเนียน ดังนั้น ผู้ศึกษา
จึงมุ่งที่จะค้นหาว่าในการอบรมสั่งสอนของครูในโรงเรียนและครอบครัวจะส่งผลต่อการตัดสินใจ
ในการเลือกอาชีพอย่างไรบ้าง รวมถึงสืบสานต่อว่าบทบาทหญิงชายที่ทั้งโรงเรียนและครอบครัวได้
ช่วยกันประกอบสร้างขึ้นมาอันมีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนเช่นไร โดย
ผู้ศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อจึงได้ศึกษาถึงสาขาวิชาที่เลือกเรียนต่อควบคู่กันไปด้วย
ผู้ศึกษาจึงใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากระเบียบวิธีวิจัย
ดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลทุกคนได้เล่าเรื่องราวและถ่ายทอดประสบการณ์ความเป็นไป
ของชีวิต อีกทั้งยังเหมาะสมกับการใช้ทำความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการให้ความหมายที่เป็น
ในรูปแบบเชิงนามธรรม ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะได้คำตอบด้วยการใช้แบบสอบถาม

โดยมีวิธีการศึกษา 2 ลักษณะ คือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Document Study) หนังสือ เอกสารทางวิชาการ
วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ
พื้นฐานในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส่วนที่ 2 ผู้ปกครอง

ส่วนที่ 3 คุณครู

จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์โดยใช้การวิจัยเชิงบรรยาย

พื้นที่ในการศึกษา

การเลือกพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้กระทำโดยมีลักษณะเลือกเฉพาะเจาะจง เป็นพื้นที่ของโรงเรียนวัดดอนตูม ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติโรงเรียนวัดดอนตูม

โรงเรียนวัดดอนตูม ได้เปิดทำการสอนเป็นครั้งแรกในระดับชั้นประถมศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2465 โดยอาศัยศาลาการเปรียญของวัดดอนตูมเป็นสถานที่เรียน และอยู่ในความอุปการะของพระครูปัญญาธิการ (เต่า) พุทฺธโส เจ้าอาวาสวัดดอนตูมในขณะนั้น ต่อมาได้มีการสร้างอาคารไม้ ได้ทุนสูงขึ้นมา 1 หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารเรียนแทนศาลาการเปรียญของวัด โดยทางราชการได้ตั้งชื่อให้โรงเรียนเป็นชื่อแรกว่า “โรงเรียนประชาบาลปากแรต 1” (พุทธสรณ์สามัคคี) และได้แต่งตั้งครูผู้หญิงชื่อ ครูลออ จารุศิริ ขึ้นมาเป็นครูใหญ่เป็นคนแรก โรงเรียนได้เปิดรับนักเรียนและทำการสอนเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2485 ได้เกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา กองทัพญี่ปุ่นได้เข้ามายึดโรงเรียนเพื่อใช้เป็นที่พัก และสถานกักกันเชลย ติดต่อกันหลายปีช่วงเกิดสงคราม จึงทำให้โรงเรียนเกิดความชำรุดทรุดโทรมมาก พอสิ้นสงคราม พระอธิการเพิ่มเขมกามาโม (พระครูโสภณรัตน์นาร) เจ้าอาวาสวัดดอนตูมในขณะนั้น จึงได้ทำการปรับปรุงและสร้างอาคารเรียนขึ้นมาใหม่โดยได้รับการสนับสนุนจากการบริจาคของประชาชน และเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล เมื่อสร้างเสร็จได้เปลี่ยนชื่อใหม่ให้ว่า “โรงเรียนวัดดอนตูม” แทนชื่อเดิม และได้โอนย้ายจากโรงเรียนประชาบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสังกัดกรมสามัญศึกษา ต่อมา พ.ศ. 2525 ได้ปิดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาทั้งหมด และได้เปิดให้มีการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ จนถึงปัจจุบัน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ต้องมีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชากร ทำให้โรงเรียนวัดดอนตูมเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในหลายรูปแบบ ทั้งด้านการบริหารโรงเรียน การบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน มีการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และให้ความสำคัญกับผู้ปกครองนักเรียนโดยการให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

ในปัจจุบันโรงเรียนวัดดอนตูมได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนโดยนำเอาภารกิจของโรงเรียนนิติบุคคล มาเป็นกรอบในการบริหารงานของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการทำงานได้มากขึ้น ที่เห็นได้ชัดคือการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยได้กำหนดภารกิจหลักของโรงเรียนไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้
2. ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ซึ่งแต่ละด้านจะเกี่ยวข้องกับครูและนักเรียนโดยตรง ทั้งนี้งานในแต่ละด้านจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องมีปัจจัยสนับสนุนอีก 7 ประการ ได้แก่ 1) การนำองค์กรโดยผู้บริหาร 2) การสร้างยุทธศาสตร์โรงเรียน 3) การบริหารจัดการ 4) การพัฒนาบุคลากร 5) การดูแลคุณธรรมจริยธรรมของครู 6) การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน 7) การจัดเก็บข้อมูลเป็นสารสนเทศเพื่อการศึกษา และโรงเรียนได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานโดยใช้หลักการ TopSTAR ดังนี้

1. To (Thinking Over) ศึกษาการพัฒนาการศึกษา มาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ
2. P (Planning) วิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดทิศทางและวางระบบให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนา
3. S (System) บริหารอย่างเป็นระบบครบวงจร
4. T (Team) ประสานงาน อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือ
5. AR (Assessment and Reflection) ประเมิน ทบทวน การบริหารแล้วนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

จากการที่โรงเรียนได้บริหารงานตามระบบ TopSTAR ทำให้โรงเรียนวัดดอนตูมประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลเหรียญเงินจากคุรุสภาในงาน “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” (One School One Innovation ; OSOI) และจากความสำเร็จดังกล่าวถือเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับคณะครูของโรงเรียนวัดดอนตูม ในการที่จะพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้มีมาตรฐานการศึกษาที่ดี ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไปได้

ปัจจุบันโรงเรียนวัดดอนตูม ตั้งอยู่ที่ ถนนทรงพล ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้เปิดการเรียนการสอนมานาน 84 ปี ในปีการศึกษา 2552 มีครูทั้งหมด 67 คน นักเรียน 1,101 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 510 คน นักเรียนหญิง 591 คน เฉพาะนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งหมด 6 ห้อง จำนวน 183 คน เป็นนักเรียนชาย 94 คน นักเรียนหญิง 89 คน

1. โรงเรียนวัดดอนตูมได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน ดังนี้

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จัดกิจกรรมดังนี้

- เล่านิทาน
- เขียนเรื่องจากภาพ
- เปิดพจนานุกรม
- การอ่านจับใจความ

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จัดกิจกรรมดังนี้

- คัดลายมือภาษาอังกฤษ
- พูดสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษ
- เล่านิทานภาษาอังกฤษ
- คัดลายมือภาษาจีน
- แข่งขันพูดภาษาจีน

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จัดกิจกรรมดังนี้

- แข่งขันทักษะการทำมาลัยชั่วคราว
- แข่งขันตอบปัญหาเกษตร
- แข่งขันการขยายพันธุ์พืช
- แข่งขันทำขนมลูกชุบ

1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จัดกิจกรรมดังนี้

- แข่งขันวาดรูปทรงเลขาคณิต
- แข่งขันความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์

2. โรงเรียนวัดดอนตูมได้ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมทำกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ

ดังนี้

2.1 เข้าร่วมกิจกรรมวันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ณ โรงเรียนบางแพปฐม

พิทยาศึกษา

2.2 เข้าร่วมการแข่งขันศักยภาพทางวิชาการ “โครงการเยาวชนคนเก่งราชบุรี”

ณ โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3 เข้าร่วมแข่งขันกีฬาเยาวชนด้านยาเสพติด จ.ราชบุรี

2.4 เข้าร่วมแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา เขตการแข่งขันทีฟ้าที่ 7 จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

2.5 เข้าร่วมแข่งขันกีฬานักเรียนสำนักพัฒนากีฬา กรุงเทพมหานคร

2.6 เข้าร่วมประกวดวาดภาพ ของสโมสรไลออนส์บ้านโป่ง

2.7 เข้าร่วมประกวดวาดภาพกับสภาวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี

2.8 เข้าร่วมกิจกรรม ในงานประจำปีของวัดดอนตูม เช่น การแสดงบนเวที
การช่วยกำกับและดูแลตามซุ้มที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นร่วมกับทางวัดดอนตูม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยเลือกจากกลุ่มนักเรียนชายและ
นักเรียนหญิงซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดดอนตูม อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี มีอายุระหว่าง 15-17 ปี จำนวน 6 ราย ผู้ปกครองของนักเรียน 3 คน ผู้อำนวยการ
โรงเรียน ครู จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
(in-depth interview) นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ร่วมกับใช้วิธีการสังเกตการณ์ผู้ให้ข้อมูลแบบ
มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยในการพูดคุยแต่ละครั้งจะใช้การจดบันทึกข้อมูล บันทึกเทป
ซึ่งผู้ศึกษาได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลทุกครั้งก่อนที่จะมีการบันทึก โดยที่ไม่มีการกำหนดจำนวนครั้ง
ในการพูดคุย แต่จะขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของเนื้อหา และความสะดวก ความเต็มใจของผู้ให้
ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากประวัติการศึกษา ประวัติการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการ และ
กิจกรรมของโรงเรียน ความต่อเนื่องในการเข้าร่วม

2. การสอบถามครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และขอข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จาก
ครูฝ่ายปกครอง ฝ่ายแนะแนว จากนั้นทำการคัดเลือกเด็กที่มีความโดดเด่นทั้งด้านการเรียน ด้าน

กิจกรรม และมีความประพุดดี เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายแล้ว จะหาโอกาสเข้าทำความรู้จักและพูดคุย เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล เมื่อเกิดความคุ้นเคยดีแล้วก็จะเริ่มต้นขอให้ผู้ให้ข้อมูลบอกเล่าเรื่องราวประวัติส่วนตัวของแต่ละคนผ่านการพูดคุยและการเขียน ต่อจากนั้นก็สัมภาษณ์เชิงลึก โดยขออนุญาตบันทึกเทปในการสัมภาษณ์ รวมทั้งจะใช้วิธีการสังเกตในขณะพูดคุยด้วย

3. ผู้ปกครอง จะสุ่มเลือกจากผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียน ซึ่งจะทำการติดต่อโดยตรงกับผู้ปกครองโดยไม่ผ่านนักเรียน

4. สูดท้ายส่วนของผู้อำนวยการ โรงเรียน และครู จะติดต่อเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์โดยตรง

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษา จะแบ่งรายละเอียดออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และนำมาบรรยายโดยใช้กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในการศึกษาครั้งนี้

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเชื่อมโยงกับการนำเสนอเนื้อหาจากข้อมูลเอกสาร